

ОГЛЕДАЛЦЕ ЉУБИЦЕ ПРОДАНОВИЋ

– Проф. др Љубица Продановић (1927– 2016) –
педагог

”

Човек је срећан када даје
другима! Ја сам срећна жена.
Давала сам своје знање деци,
њиховим родитељима,
васпитачима, учитељима и
наставницима. Ја сам их учила!

Почиње час. У учионици су и млађи и старији основци, баш као некада када сам први пут ушла у учионицу да одржим час. По ко зна који пут држим час, а осећам се као да је први пут. Имам трему. Треба да причам о себи. Деца ме гледају знатижељно. У учионици је тишина. Да ли ћу успети да објасним све што желим? Да ли ћу имати одговоре на сва питања? Да ли ћу успети нечему добром ову децу да научим? Одједном мали Милош прекида тишину. Устаје и пита одлучно и гласно: „Ко сте Ви, Љубице? Ја не знам ништа о Вама”. У тренутку ме обузима радост, јер „неки сасвим нови клинци” желе да ме упознају. Срећна сам и задовољна.

Драги дечаче, моји драги основци. Цео живот сам учила и васпитавала и сада је ево дошао тренутак да поново уђем у ову вашу учионицу и одржим час. Позивам вас све да дођете са друге стране катедре, да сви заједно поседамо и да вам испричам причу о мом животу, како сам расла, учила и радила.

Децо, ја сам педагог. Педагог је стручњак који образује и васпитава, и ја сам цео живот образовала и васпитавала децу, ученике, родитеље и наставнике. Децо, најтеже и најважније у животу је правити добре људе. А добри људи су образовани и васпитани људи.

Највише сам радила са вашим родитељима, то ми је било најмилије. Ево, сада ћу вам показати како сам радила са родитељима. Верујем да ће вам бити интересно, јер сам радила са њима кроз игру, а ви знате да се кроз игру најбољу учи. Ја бих свим родитељима на почетку „поделила“ по једно огледалце, али је то

било огледалце које је сваки родитељ требало да замисли. И рекла бих им: „Ево, сада је свако од вас добио по једно замишљено огледалце, а ја ћу да вам испричам неколико ситуација кроз које сте ви или ваши пријатељи прошли васпитавајући сопствену децу. Док причам и ви ме слушате, погледајте повремено себе у свом замишљеном огледалцету и видите како сте се понашали у тој или некој сличној ситуацији. Ако вам се то што видите у огледалцету допада, наставите тако да се понашате, али ако вам се не допада, онда треба да промените своје понашање или своје ставове о томе.“ Родитељи би слушали, питали, понешто би испричали. Доста тога би из моје приче научили, а код куће би читали и учили из мојих књига којих сам доста написала за родитеље и наставнике.

Уосталом, ево сада ћу свима вама да поделим по једно огледалце. Замислите га. А сада, децо, слушајте моју причу и на моменте се огледајте у свом огледалцету да видите како поступате. Замислите да сте пожелели јабуку из продавнице и узели сте је, а нисте платили. Или сте донели кући туђу гумицу из школе. Или сте донели кући туђи сат или новац. Ја сам, децо, видела како дете које је ово урадило понекад пати, понекад плаче, а нека деца хоће и да сакрију шта су урадила. Нека деца кажу за ово родитељима, а нека неће да кажу, прећуте. И онда ни родитељи не знају како да поступе. Носите, децо, своје огледалце стално са собом. Сада ћу вас научити како да га користите. Док ја причам о различитим дечјим ситуацијама, ви треба повремено да се огледате у свом огледалцету и промислите како бисте се ви понашали у таквим ситуацијама. Ако сматрате да је ваше понашање у реду, наставите тако да се понашате. Али, ако вам се ваше понашање не допада, треба да га промените.

„Где сте, Љубице, све то научили?“, зачу се питање мале Надице.

„Бићу искрена“, рекох.

Највише ствари сам научила у својој породици, образујући и васпитавајући своје двоје деце. У својој породици сам проналазила решења која сам онда преносила другим родитељима и наставницима.

ТРУД И РАД ВОДЕ КА ОСТВАРЕЊУ СНОВА!

„Хајде, Љубице, одајте нам неке Ваше тајне како да живот буде лепши“, било је следеће питање.

Добро децо, ево мојих тајни, чаробних напитака који помажу да живот буде лепши. Била сам велики борац. За мене није било изгубљене битке. Пут борца није лак, али једино тако све има смисла — и у томе је лепота. Мој тата је преминуо када сам имала две и по године. Мама је тако остала сама – самохрана мајка, са мном и

братом од четири године. Живели смо у Београду. Мама је будила мене и брата у 5 ујутру да идемо са њом и помажемо јој у прању степеништа и спремању. У нашем стану мама је једну собу издавала радницима, а у другој смо живели, мама, брат и ја. Тада сам дала себи реч да ћу изаћи из овакве приче.

МОЈ ПРВИ ПОСАО И ПУТ ДО ШКОЛЕ

После четири разреда основне школе, и четири разреда гимназије (што би данас одговарало вишим разредима основне школе) уписала сам Учитељску школу. Завршила сам Учитељску школу са осамнаест година и свој први посао сам добила у селу Ђаке на Радан планини, у близини Ђавоље вароши. Звали су ме „Куршумлијски вук”. Држала сам наставу за 150 ђака, у једној учионици. Живела сам у школском стану. А када бих ишла у Београд, да посетим маму и брата, прелазила сам 36 километара пешке од школе до пруге и када сам се враћала исто толико од пруге до школе. Ишла сам пешке, понекад би ми се придружио неки сељак па бисмо заједно ишли пешице, а када бих имала среће наишао би неки сељак са запрежним возилом или коњем па бих путовала са њим. Замислите децо, ни аутобуса, ни аута, само планина, шуме и дуги прашњави путеви.

МОЈИ КОРАЦИ КА УСПЕХУ

Ванредно сам уписала и завршила књижевност, а потом и педагогију. Постала сам професор педагогије у Учитељској школи у Бања Луци (садашња Република Српска). У Бања Луци сам се и удала и добила двоје деце, близанце. И коначно сам као следећи посао добила посао асистента на Филозофском факултету у Београду. Ту сам и докторирала.

Децо моја драга, учила сам децу, њихове родитеље, васпитаче, учитеље и наставнике увек практично. Теорија је важна, али животни примери и практична решења (како неку ситуацију да реше) јесу оно што ме учинило истинским педагогом. Али да бих знала да решавам педагошке проблеме, морала сам много да знам и да читам. Зато сам уз српски научила најбоље енглески, а уз њих користила сам се на високом нивоу француским, руским и немачким. Није мени сво то знање пало с неба, биле су то године и деценије великог рада. Мене су многе ствари интересовале. Ја сам радознала особа и учила сам о свему што је потребно да бих могла да образујем и васпитавам децу и пружам подршку њиховим родитељима, васпитачима, учитељима и наставницима. Имала сам пуно идеја, а многе сам и остварила. Направила сам и наставно средство „Слагалица реченица”, за децу.

ПРЕДАН РАД И ЛИЧНА БОРБА

Ја сам вам, децо, прави пример да се рад и радозналост исплате. Са скоро 70 година научила сам да користим рачунар да бих наставила да радим са децом и одраслима. Много сам књига написала за ваше родитеље, васпитаче, учитеље и наставнике. Много сам предавања одржала о васпитавању, родитељству, учењу деце, здравој исхрани и увек сам се трудила да будем пример. Читав живот сам учила и стварала.

РАДОЗНАЛОСТ ЈЕ НАЈБОЉИ ПУТ КА ЗНАЊУ

Драга децо, никада не заборавите, лењост је лоша особина, а труд и рад воде ка остварењу снова. Будите радознали, учите, помажите другима и гледајте у своја „огледалца” – када вам се не допадне оно што тамо видите, сетите се да промените понашање. Ваши поступци данас, обликују ваш свет сутра. Ставите своје замишљено огледалце у свој џеп. Понесите га кући. Испричајте причу о чаробном огледалцету својим родитељима.

После свих година рада, схватам да је учионица мој храм у коме растем заједно са децом. Свака генерација ме је нечему новом научила, а сваки час ме подсетио зашто овај посао није само професија, већ начин живота. Срећна сам што сам део тог света поделила са вама.